

Karakterforskjeller mellom standpunkt og eksamen i videregående

Nesten halvparten av elevene i videregående opplæring får lavere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt, viser analyser av karakterstatistikken for de siste åtte årene.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 03.09.2020

Hovedfunn

- Nesten halvparten av elevene får lavere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt
- Jenter får i noe større grad enn gutter lavere karakterer til eksamen enn til standpunkt.
- Jo høyere standpunktkarakter eleven har, desto mer sannsynlig er det at eleven har fått lavere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt
- I norsk sidemål er det lavest andel som får lavere karakter til eksamen enn til standpunkt

Nærmere halvparten av elevene får lavere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt

De siste åtte årene har nesten halvparten (47 prosent) av elevene fått lavere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt i samme fag. 40 prosent har fått samme karakter, mens 14 prosent har gått opp i karakter til eksamen.

48 prosent av jentene og 45 prosent av guttene får lavere karakter på eksamen, mens omtrent 15 prosent av guttene og 13 prosent av jentene får høyere karakter til eksamen enn til standpunkt.



Om analysen

Notatet analyserer forskjellene mellom standpunktkarakter og skriftlig eksamenskarakter for elever i videregående opplæring i følgende fag på studieforberedende utdanningsprogram:

- Norsk (hovedmål og sidemål)
- Engelsk (Vg1) og
- Matematikk (1T og 1P)

Analysen er basert på resultater fra de siste åtte årene med eksamen og standpunktkarakterer. Notatet er en oppdatering av et tilsvarende notat fra 2013.

Elever med høy standpunktkarakter får oftere lavere eksamenskarakter

Jo høyere standpunktkarakter eleven har, desto mer sannsynlig er det at eleven har fått lavere karakter til

eksamen enn til standpunkt. Dette kan henge sammen med at hvis du har standpunktkarakter 1 er det ikke mulig å få lavere karakter til eksamen, og har du standpunktkarakter 6 er det ikke mulig å få høyere karakter til eksamen.

At elever med høy standpunktkarakter i større grad får lavere karakter til skriftlig eksamen kan være en logisk forklaring på at jenter i større grad enn gutter går ned i karakter til eksamen, ettersom jentene i snitt har høyere karakterer.

Minimale forskjeller mellom offentlige og private skoler

Det er tilnærmet ingen forskjell mellom offentlige og private skoler i andelen elever som får samme karakter til standpunkt som til eksamen. Det er imidlertid noe variasjon i hvor mange som går opp og ned. Om lag 1 prosentpoeng flere får høyere karakter til eksamen ved offentlige skoler enn ved private. Merk at beregningene kun inkluderer tall fra private skoler som benytter samme fagkoder som de offentlige.

Nesten halvparten har fått lavere karakter til eksamen de siste årene

Andelen elever med samme karakter til skriftlig eksamen som til standpunkt har vært jevn på rundt 40 prosent de siste åtte årene. Det har imidlertid vært noen mindre variasjoner fra år til år, og andelen som har fått en annen karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt har følgelig også variert noe. For eksempel var andelen som fikk lavere karakter 45 prosent i 2017-18, men på 49 prosent året før. I og med at eksamensoppgavene er ulike fra år til år er det naturlig at det er noe variasjon.

I matematikk går flertallet ned i karakter fra standpunkt til eksamen

Av de fem fagene denne analysen omhandler, er det størst andel som går ned i karakter til eksamen i matematikk 1P med 73 prosent, og færrest i norsk sidemål med 43 prosent. Samtidig er det høyest andel som får høyere karakter til eksamen i norsk sidemål, og lavest andel i matematikk 1P. For disse to fagene er det henholdsvis 15 og 2 prosent av elevene som får høyere karakter til eksamen enn de fikk i standpunkt.



Standpunkt- og eksamenskarakterer blir fastsatt på ulike måter

Standpunktkarakterer og eksamenskarakterer blir fastsatt på bakgrunn av kompetansemålene i faget, slik de er beskrevet i læreplanene. Begge karakterene er et uttrykk for elevens kompetanse ved avslutningen av opplæringen, men må anses som to ulike uttrykk for sluttkompetanse.

Standpunktkarakterene skal fastsettes på et så bredt grunnlag som mulig. De skriftlige eksamenskarakterene blir fastsatt på grunnlag av det eleven viser av kompetanse i én skriftlig vurderingssituasjon. Standpunktkarakterer blir fastsatt på grunnlag av flere ulike vurderingssituasjoner. Det kan være en forklaring på at mange elever ikke får samme karakter til standpunkt som til skriftlig eksamen.

Våren 2020 ble eksamen avlyst

I mars 2020 stengte norske videregående skoler på grunn av Korona-viruset. Med unntak av noen fag ble alle eksamener for alle elever i videregående skole avlyst. Helt tilbake til skoleåret 2011-12 har nesten halvparten av elevene fått dårligere karakter til skriftlig eksamen enn til standpunkt. Det er kun 14 prosent av elevene som får høyere karakter til eksamen enn standpunkt. For muntlig eksamen er derimot den gjennomsnittlige eksamenskarakteren ofte høyere enn standpunktkarakteren. Årets avlysning av eksamen vil derfor påvirke karaktersnittet til kullene som normalt ville hatt eksamen skoleåret 2019-20.



Om statistikken

Analysen sammenligner standpunktkarakter med skriftlig eksamenskarakter for samme elev i samme fag i samme år for perioden 2011-12 til 2018-19. Til sammen ble det avlagt om lag 412 000 eksamener av elever som har fått både standpunktkarakter og skriftlig eksamenskarakter i disse fagene i den aktuelle perioden.

Analysen inkluderer følgende fag:

- Norsk hovedmål for Vg3 studieforberevende utdanningsprogram, skriftlig (NOR1211)
- Norsk sidemål for Vg3 studieforberevende utdanningsprogram, skriftlig (NOR1212)
- Engelsk, Vg1 studieforberevende utdanningsprogram (ENG1002)
- Matematikk 1P (MAT1011)
- Matematikk 1T (MAT1013).

Kun overnevnte fagkoder er inkludert, dette betyr at privatskoler som benytter andre fagkoder ikke er inkludert.

Eksamen i matematikkfagene og norsk sidemål er trekkfag, mens alle elever normalt skal opp i eksamen i norsk hovedmål.